

СІМ ФАКТІВ | ПРО ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖСЛУЖБИ

ФАКТ ПЕРШИЙ – «Початок»

1

Більшість науковців та істориків вважають, що формування саме українською державної служби розпочалось у часи Української національної революції 1917-1921 років. Події тих часів стали відправною точкою сучасної української державності, а схвалена 30 травня 1918 року «Урочиста обітниця урядовців на вірність Українській Державі» вперше в історії України на законодавчому рівні закріпила засади інституту державної служби.

Того ж року 14 червня було утворено Державну канцелярію української держави, на яку було покладено оформлення та оголошення наказів про призначення на посаду, ведення службово-посадових реєстрів, ведення формулярних списків державних службовців центральних і місцевих державних установ, ведення реєстру всіх державних органів з обов'язковим розписом компетенції та повноважень, затверджених у їх статутах.

ФАКТ ДРУГИЙ – «Оплата праці»

2

Перший законодавчий акт щодо оплати праці державних службовців був ухвалений Радою Міністрів 7 травня 1918 р. і стосувався лише вищих посадових осіб держави: гетьмана, прем'єр-міністра, міністрів та їхніх заступників. Особисте утримання гетьмана визначили у 8 тис. крб. на місяць, а також 10 тис. крб. на представницькі витрати. Таким місячний оклад глави держави залишався аж до початку жовтня, коли Рада міністрів збільшила цю суму до 23 тис. крб. У травні також одноразово виділили 30 тис. крб для покриття видатків на початкове облаштування гетьмана.

ФАКТ ТРЕТІЙ – «Вимоги для прийняття на державну службу»

3

Згідно Розпорядка №45 Державного Секретаріату внутрішніх справ від 18 березня 1919 року були визначені вимоги щодо осіб для прийняття їх на державну службу, зокрема *«до служби в державних адміністративних урядах могли бути допущені тільки громадяни УНР, бездоганної поведінки, що володіють вповні українською мовою в слові і письмі і переступили сорокового року життя»*.

Також були визначені категорії державних службовців, а саме: концептові, канцелярійні та контрактіві урядники. Для концертних та контрактних були запроваджені іспити для вступу на державну службу.

ФАКТ ЧЕТВЕРТИЙ – «Закон про державну службу незалежної України»

4

З метою створення професійного державного апарату Україна стала першою з пострадянських країн, яка в 1993 році прийняла Закон України «Про державну службу», встановивши таким чином особливий правовий статус осіб, уповноважених на виконання функцій держави – державних службовців. І хоча Закон не був досконалим і скоріше унормовував перехідний період з усіма його складнощами і протиріччями, сам факт інституціоналізації в Україні державної служби став важливим для українського державотворення.

5

ФАКТ П'ЯТИЙ – «Єдина інституція»

Для проведення єдиної державної політики у сфері державної служби та функціональне управління державною службою 2 квітня 1994 року було утворено Головне управління державної служби при Кабінеті Міністрів України, яке у 1999 році перейменовано у Головне управління державної служби України та набуло спеціального статусу, що посилило його вагу в системі кадрового забезпечення органів державної влади.

З метою вдосконалення управління державною службою в Україні у 2011 році Голодержслужбу реорганізовано та створено Національне агентство України з питань державної служби (НАДС).

6

ФАКТ ШОСТИЙ – «Професійне навчання»

4 березня 1992 року було утворено Інститут державного управління і самоврядування при Кабінеті Міністрів України (нині Українська Академія державного управління при Президентові України), який став головним державним вищим навчальним закладом України з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Окрім того у 2000 році запроваджено Комплексну програму підготовки державних службовців, яка мала важливе значення для професійного розвитку державної служби, оскільки в ній було визначено, що професійна підготовка державних службовців передбачає здобуття вищої освіти за спеціальностями освітньої галузі «Державне управління».

Пізніше, для забезпечення умов професійного навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, у 2017 році було утворено Всеукраїнський центр підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.

7

ФАКТ СЬОМИЙ – «Новий етап розвитку»

Після Революції Гідності Україна взяла курс на комплексні реформи у всіх сферах державної політики, пріоритетними з яких стало реформування державного управління та державної служби. Новим етапом становлення інституту державної служби став Закон України «Про державну службу», який прийнято 10 грудня 2015 року і набув чинності 1 травня 2016 року.

Головними новаціями Закону стали розмежування політичних та адміністративних посад, зокрема, запровадження інституту державних секретарів міністерств, забезпечення політичної нейтральності, стабільності та професійності державної служби, що діє в інтересах суспільства. Встановлено винятково конкурсну процедуру відбору на всі посади держслужби, включно з вищими управлінськими посадами, створено Комісію з питань вищого корпусу державної служби.